

Skånes
Innebandyförbund
EN DEL AV SVENSK INNEBANDY

TRYGG INNEBANDY

En rapport om hallklimat och domares
arbetsmiljö i skånsk innebandy.

april 2024

INLEDNING

På Skånes Innebandyförbunds årsmöte i juni 2023 fastställde deltagande föreningar verksamhetsplanen för skånsk innebandy säsongen 23/24. En av de prioriterade satsningarna i planen är "Insatser för att säkerställa en trygg och schysst skånsk innebandy".

Att innebandy är tryggt för alla som deltar i skånsk innebandys breda verksamhet borde vara en självklarhet, men vi vet att så inte alltid är fallet.

En del av vårt arbete inom satsningen ovan är att se över våra domares arbetsmiljö på och utanför plan. För att få en status på nuläget skickades i februari 2024 en enkät ut till samtliga ungdomsdomare och distriktsdomare i Skåne. Resultatet av enkäten är denna rapport.

Svarsfrekvens, kön- och åldersfördelning

Totalt skickades enkäten ut till 223 personer. Totalt svarade 100 domare, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 45%. Av dessa var 50 st Ungdomsdomare (UD) och 50 st Distriktsdomare (DD).

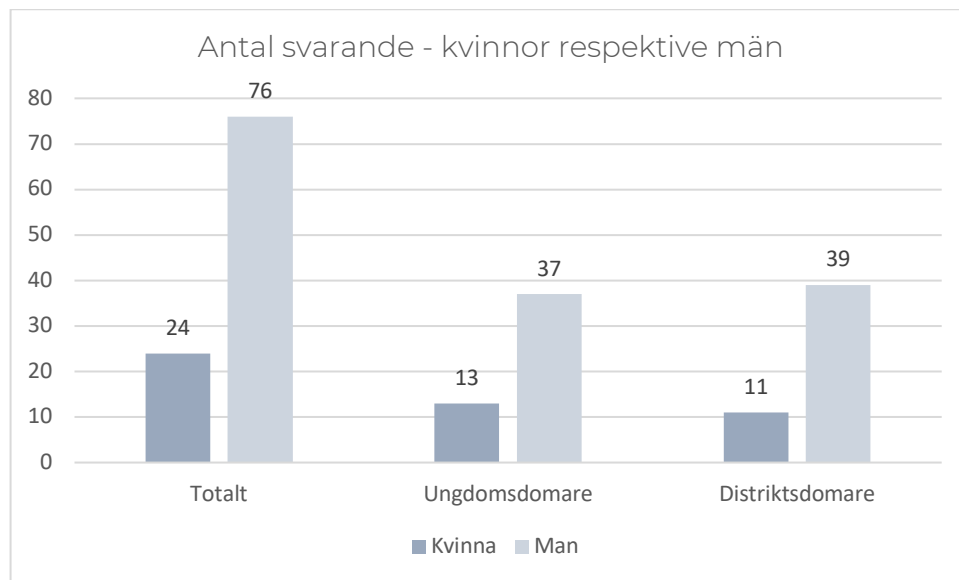

Diagram 1: Svarsfrekvens. (Antal svar.)

Åldersindelningen visar att majoriteten – 53 %, är 15-20 år och de flesta är ungdomsdomare. Den näst största ålderskategorin är 41 år och över.

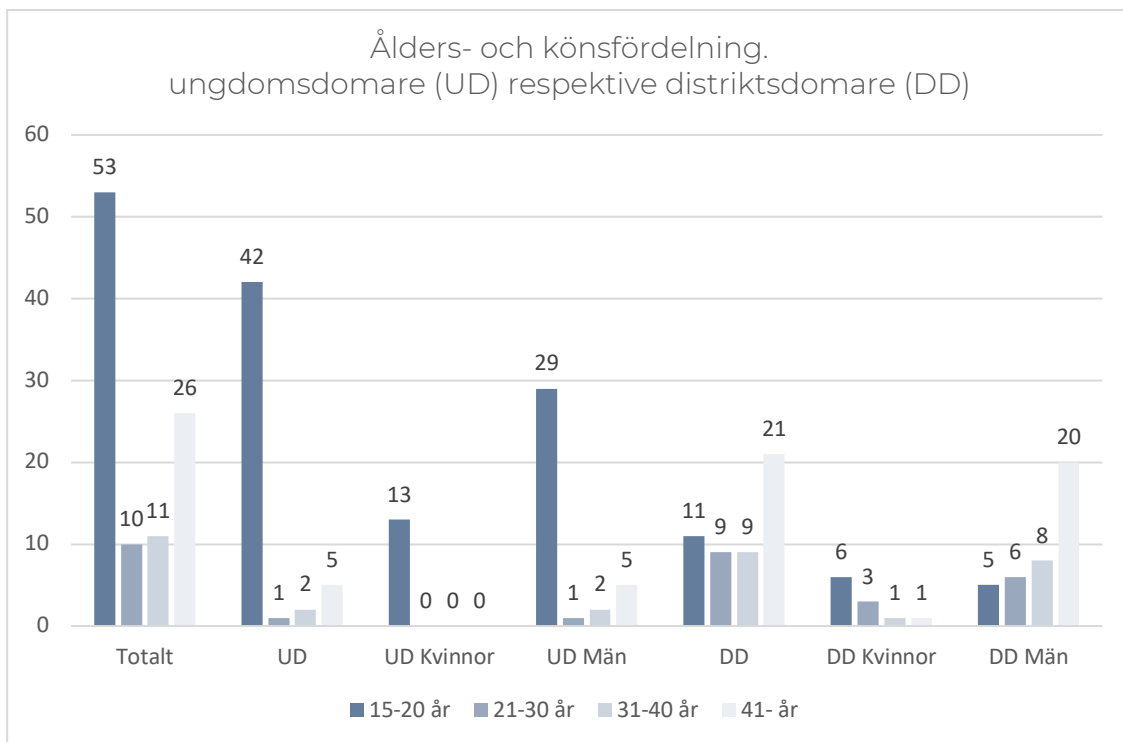

Diagram 2: Ålders- och könsfördelning. Ungdomsdomare/distriktsdomare. (Antal svar.)

Förutom bakgrundsinformation om den som svarar ville vi veta hur hallklimatet upplevs och om man har blivit utsatt för kränkningar och hot. Avslutningsvis ville vi få veta hur stödet till våra domare upplevs.

Vi bad den svarande se 2 år tillbaka. Svaren kan alltså härledas till 2022 och 2023 fram till nu, mot slutet av säsong 23/24.

TRYGGHET OCH UPPLEVELSE AV HALLKLIMAT

Vi ställde frågor om hur trygg man känner sig i sin roll som domare och hur man upplever hallklimatet. Den svarande ombads gradera sin uppfattning på en skala 1 till 6 där 1 motsvarar *mycket otrygg* och 6 *mycket trygg*.

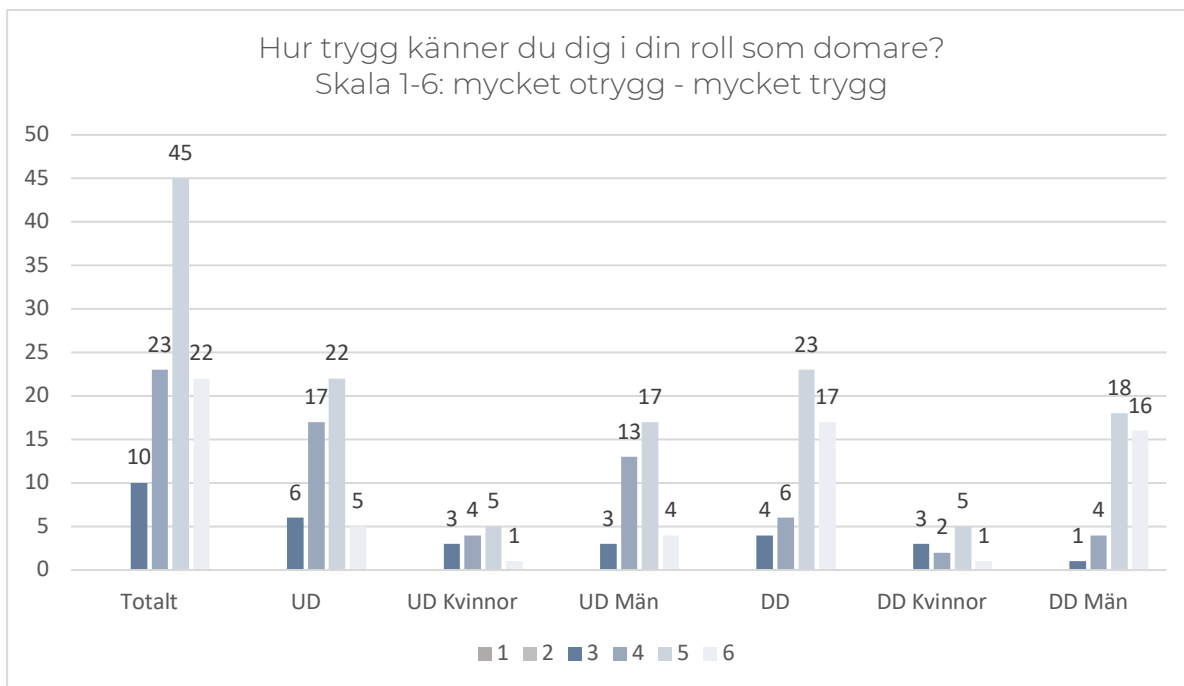

Diagram 3: Hur trygg känner du dig i din roll som domare? (Antal svar.)

Svaren visar att ingen riktigt känner sig *mycket otrygg*, men fler ungdomsdomare hamnar längre ner på skalan av trygghet. Generellt känner domare sig trygga i sin roll. Bland kvinnor är det 50 % som graderar till 5 eller 6. Bland män är andelen 72 %. Större andel kvinnor känner en viss otrygghet.

Vidare ställde vi en fråga hur man upplever hallklimatet i Skåne generellt. Hallklimatet handlar om upplevelsen och intrycket av att befinna sig på en match, cup eller liknande. Det innefattar det som händer på och utanför planen – före, under och efter match.

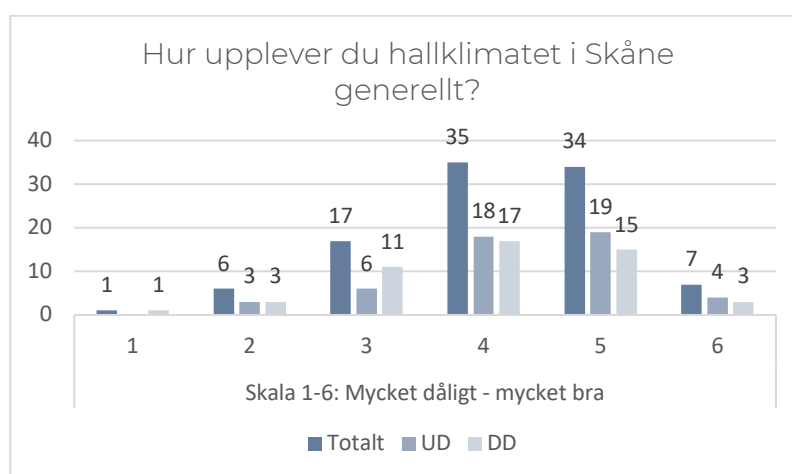

Diagram 4: Hur upplever du hallklimatet i Skåne generellt? (Antal svar.)

På en skala 1 till 6 där 1 motsvarar *mycket dåligt* och 6 *mycket bra* är det en övertygande större del som svarar en siffra på den övre delen av skalan. Hela 69 av 100 uppskattar till 4 eller 5 på skalan. Närmre en fjärdedel, 24 av 100, upplever hallklimatet som dåligt.

41 % av kvinnorna svarar 2 eller 3 på skalan. 18 % av männen har angett ett värde från 1 till 3. Det är dubbelt så stor andel kvinnor som tycker att hallklimatet i Skåne är dåligt.

En följdfråga ställdes om i vilken utsträckning man tycker att man bidrar till ett positivt hallklimat och här svarar nästan alla 4 till 6 på skalan – 91 st av 100. 76 % svarar 4 eller 5.

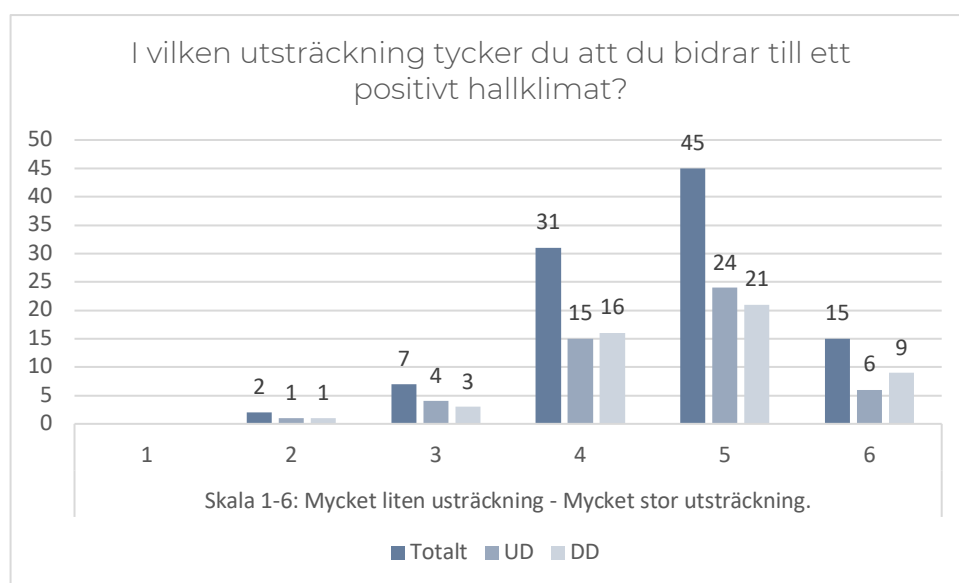

Diagram 5: I vilken utsträckning tycker du att du bidrar till ett positivt hallklimat? (Antal svar.)

Över 91 % hos både kvinnor och män tycker att de bidrar till ett positivt hallklimat genom att svara 4 till 6 i graderingen.

Vi ställde specifikt en fråga kring negativt hallklimat och vad man upplever är den största orsaken som bidrar till ett negativt hallklimat. Svaren är uppdelade efter vad ungdomsdomare respektive distriktsdomare har svarat.

Ungdomsdomare lyfter publiken och tränare/ledare som den grupp som främst påverkar hallklimatet negativt. Dåligt uppförande, gnäll och skrik samt kommentarer om att man dömer fel. En tråkig attityd och att man visar mycket missnöje. Det lyfts även att både tränare, spelare och publik (föräldrar specifikt) är arga och uppträder otrevligt.

En tänkbar orsak som lyfts fram är att det på ungdomsnivå tidigt är ett elittänk från vissa föreningars ledare som smittar av sig på spelare och att det därigenom uppstår ett tuffare hallklimat. Även bristande regelkunskap bland barn-/ungdomsledare samt för stor skillnad i fysisk utveckling mellan spelare på röd nivå lyfts fram som tänkbara orsaker av de som svarat.

Distriktsdomare lyfter allra främst att ett negativt hallklimat beror på ledare och föräldrar/publik. De lyfter även att föräldrar har dålig regelkunskap och att det finns exempel på dålig klubbkultur som får fäste neråt i åldrarna. Man lyfte även att det för sällan är någon ledare eller föreningsrepresentant som riktigt tar ansvar för att lära föräldrar och spelare om hur man beter sig. Det innefattar även att inte säga till de som faktiskt beter sig illa, när det sker.

Någon lyfter att en ledare inte bör acceptera att spelare och föräldrar beter sig illa, inte heller bör föreningen acceptera att ledare beter sig illa. Det framhävs att unga domare håller på att utvecklas precis som spelarna gör.

KRÄNKNINGAR OCH HOT

Det andra avsnittet i enkäten handlar om kränkningar och hot. Om man har upplevt det, i vilken utsträckning och från vem har man fått utstå kränkningar och hot. Följande typer av kränkningar frågade vi om:

Verbal kränkning innebär t ex skällsord, förolämpningar och ryktesspridning.

Social kränkning innebär t ex utfrysning, blickar och miner.

Fysisk kränkning innebär t ex slag, knuffar, tafsningar och förföljelse.

Kränkning i text och/eller bild innebär t ex sms, mms, e-post, lappar klotter, Svensk Innebandys app, chattar m.m.

I enkäten förklarades de olika typerna av kränkningar enligt ovan. För varje typ av kränkning vi frågade efter, ville vi även att man anger exempel för vad man blivit utsatt för. Exempelen tenderar gå in i varandra och man särskiljer inte riktigt efter typen det frågas efter. I rapporten har svaren sammanställts utifrån typ av kränkning och kan ha hämtats från olika håll i enkäten.

Verbal kränkning

50 % av de svarande har blivit utsatta för verbal kränkning i sin roll som domare under de senaste två åren. Verbal kränkning är den vanligaste typen av kränkning att bli utsatt för enligt enkätsvaren. Andelen 50 % är lika mellan kvinnor och män. Det förekommer alltså verbal kränkning till både kvinnor och män i lika stor utsträckning.

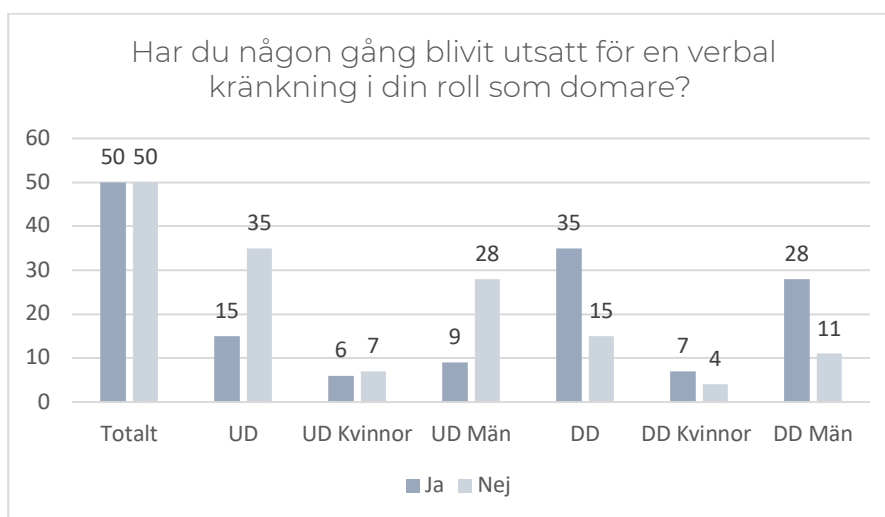

Diagram 6: Verbal kränkning – svarsfrekvens. Ungdomsdomare/distriktsdomare. (Antal svar.)

Bland ungdomsdomare är det 30 % (15 av 50) som säger sig ha blivit utsatta för verbal kränkning, och 70 % som inte har det. Bland distriktsdomare är förhållandet tvärtom – 70 % (35 av 50) som har blivit utsatta och 30 % som inte har det. Bland de distriktsdomare som blir utsatta för verbal kränkning är en övervägande del män.

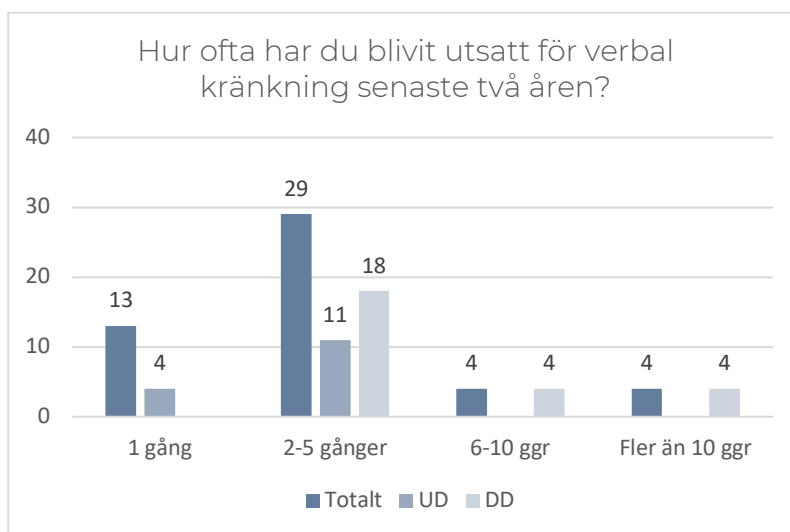

Diagram 7: Hur ofta ha du blivit utsatt för verbal kränkning senaste två åren? (Antal svar)

Vi frågade fortsatt hur ofta man har blivit utsatt för kränkningar det senaste två åren och kränkningar förekommer mer frekvent hos distriktsdomare, men även bland ungdomsdomare har det skett mellan 2-5 gånger. För några av distriktsdomarna har det inträffat så många gånger som 6-10 och till och med fler.

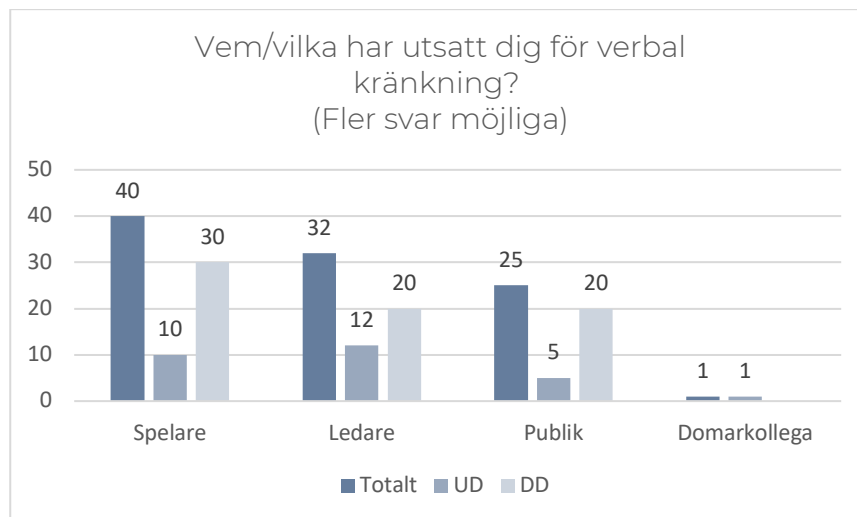

Diagram 8: Vem/vilka har utsatt dig för verbal kränkning? (Antal svar.)

Alla svarande tillsammans visar att spelare är den grupp som främst utsätter domare för verbal kränkning. 40 av de 50 som svarat att de blivit utsatta, svarar att det är spelare som utdelar kränkningar. Även ledare och publik utsätter domarna för kränkning. Bland ungdomsdomare var det fler som svarar att det är ledare som utsätter för kränkning, och hos distriktsdomare var det flest som svarade spelare.

Vi ville ha in exempel på vilka verbala kränkningar man har blivit utsatt för och orden är till synes hårda. Det beskrivs genom tränare som skriker åt en att vakna, som kallar en inkapabel och att man är sämst. Man kan bli kallad utvecklingsstörd och blind. Några exempel från ungdomsdomare är:

”Jävla sopa. Gå en kurs för fan!!”

”Kan du inte reglerna?”

”Sämsta domare vi haft.”

”Är du dum i huvudet!”

En äldre ungdomsdomare skriver:

"Det jag reagerar mest på är den hotfulla tonen och jag klarar av det som är 50+ och själv hållit på med innebandy som spelare på elitnivå samt tränare (30+ år), men för en ung ungdomsdomare kan det vara droppen."

Distriktsdomare får stå ut med kommentarer om utseende, man blir kallad idiot, äcklig och domarjävvel, sopa och värdelös, får ta skällsord och könsord. Det finns exempel på att man blir hånad för att man är tjej/kvinna och kan t ex bli härmad med ljus röst. *"Du som är tjej kan inte döma oss, vi vill hellre prata med någon som kan mer, som din kollega."*

En distriktsdomare skriver:

"Har hört en del snack på bänken när jag dömt, av spelare och ledare, att jag och den jag dömer med inte bör döma bara för vi har åldern inne och att vi är dåliga och så vidare medan vår obs (observatör, red anm) vi haft nästan varje match säger att vi gör ett bra jobb."

Och på samma tema beskriver en annan att de hör andra säga att vi är sämst, eller att bara för att man har åldern inne för att döma betyder det inte att man borde. Mer än en beskriver grova skällsord som h*ra och f*itta och även svartsk***e.

Kommentarer från ett lag riktas mot domaren när de får beslut mot sig och då är det vanligt att domarna får höra att de är sämsta domarna de haft, att man är kass, alltid dömer mot deras lag och lägger all skuld på domaren eller domarna. De får höra att de är dumma i huvudet, och borde sluta döma.

Det förekommer även att man använder hårda ord i samband med att söka upp domaren eller följa efter ut ur hallen efter match förekommer också, Även att man "tackar" lite extra hårt med att slå näven mot näven efter matchens slut.

Social kränkning

Närmre var tredje domare, 28 % har blivit utsatt för social kränkning i sin roll som domare. 72 % anser sig inte ha blivit utsatta. Social kränkning är den näst mest förekommande typen av kränkning som vi har tittat på. Bland ungdomsdomare är det närmre en fjärdedel som blivit utsatta för social kränkning. Bland distriktsdomare är det närmre en tredjedel. Det är flest manliga distriktsdomare som blir utsatta.

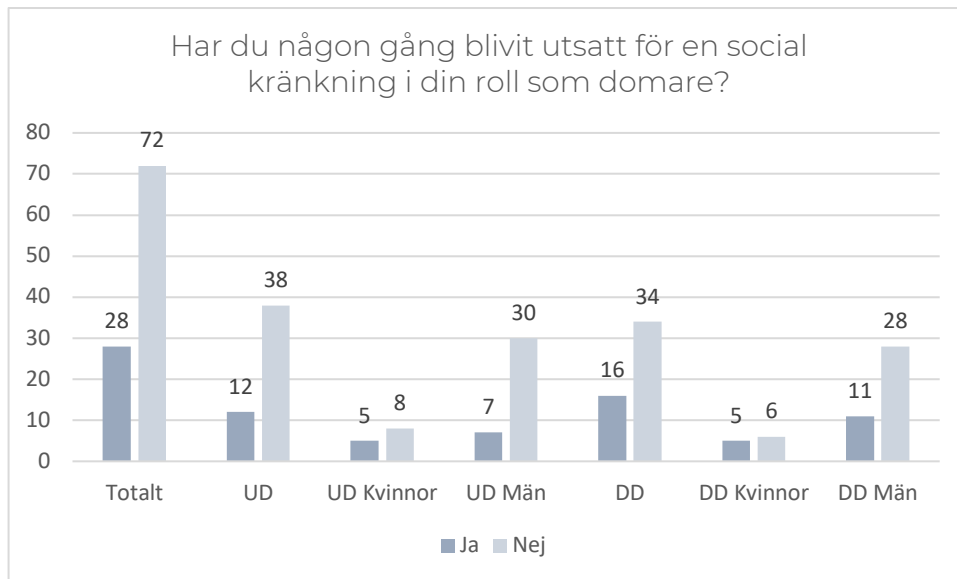

Diagram 9: Social kränkning – svarsfrekvens. Ungdomsdomare/distriktsdomare. (Antal svar.)

Av de som säger sig ha blivit utsatta för social kränkning frågade vi hur många gånger man har blivit utsatt de senaste två åren. 2-5 gånger är mest förekommande bland de som svarade Ja. Det gäller både ungdomsdomare och distriktsdomare.

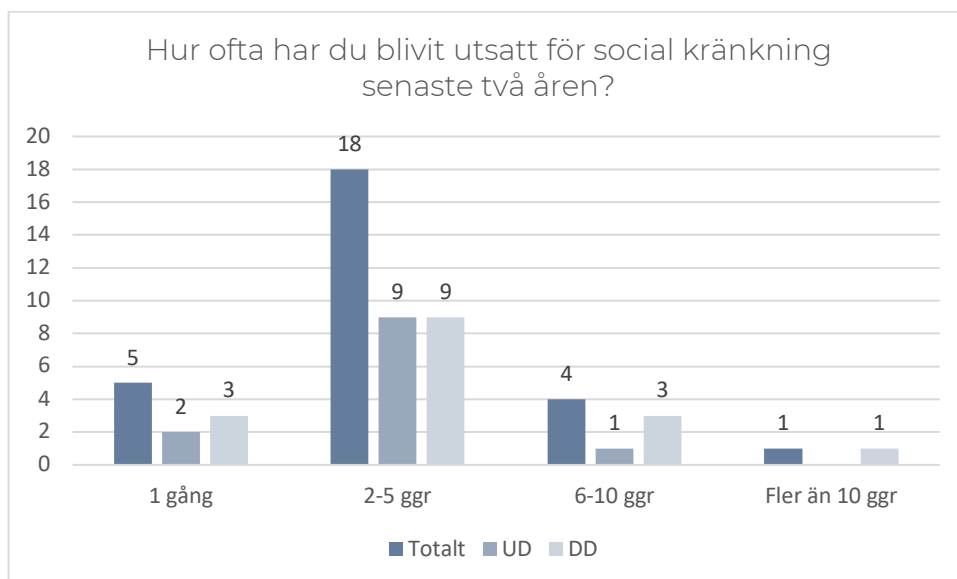

Diagram 10: Hur ofta har du blivit utsatt för social kränkning senaste två åren? (Antal svar.)

Det är ett fåtal bland distriktsdomare som blivit utsatta hela 6-10 gånger eller fler de senaste åren.

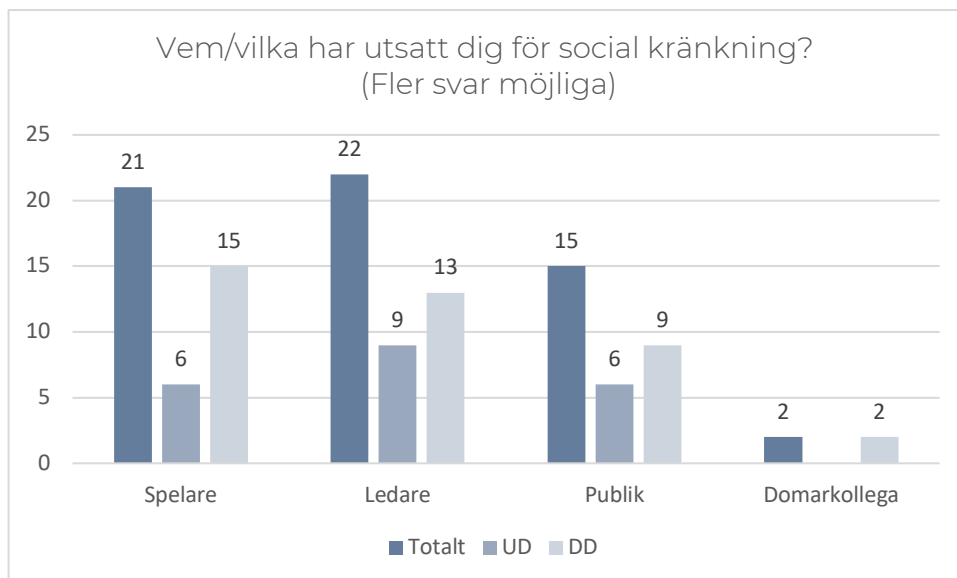

Diagram 11: Vem/vilka har utsatt dig för social kränkning? (Antal svar.)

Det är mest förekommande att det är spelare och ledare som utsätter domare för social kränkning. 21 respektive 22 av de 100 som svarat anger spelare och ledare som de som kränker. 15 svarar att kränkningarna kommer från publiken. Två distriktsdomare svarar att de utsatts för social kränkning av en domarkollega.

Även här samlade vi in exempel på social kränkning som man har blivit utsatt för. De exempel som anges tenderar vara liknande som för verbal kränkning, med hånfulla ord och skällsord kombinerat med blickar. Ungdomsdomare ger exempel som handlar om blickar och miner, att ge hånflin om man gör misstag. Man ger tecken med händerna som att man håller för ögonen och inte ser.

Distriktsdomare ger några fler exempel – att man gestikulerar i riktning mot domaren, ger blickar, skrattar och gör miner. Dessutom visar man tydligt att spelare och ledare undviker att prata med den ena domaren, ignorerar hen och i stället vänder sig till den andra domaren. Man räcker finger när spelare har utvisats eller snurrar fingret vid huvudet för att visa att man är knäpp. Det har även förekommit "simulerat sexualiserade kroppsrörelser".

Fysisk kränkning

Endast 8 av 100 svarar att de har blivit utsatt för fysisk kränkning, där distriktsdomare är överrepresenterade – 7 mot enbart 1 ungdomsdomare. Av de totalt 8 som blivit utsatta är 3 kvinnor än och 5 män. 6 av distriktsdomarna har blivit utsatt en gång och resterande 2-5 gånger.

Det är fortsatt spelare och ledare som utsätter för kränkning till stor del men även publiken nämns här.

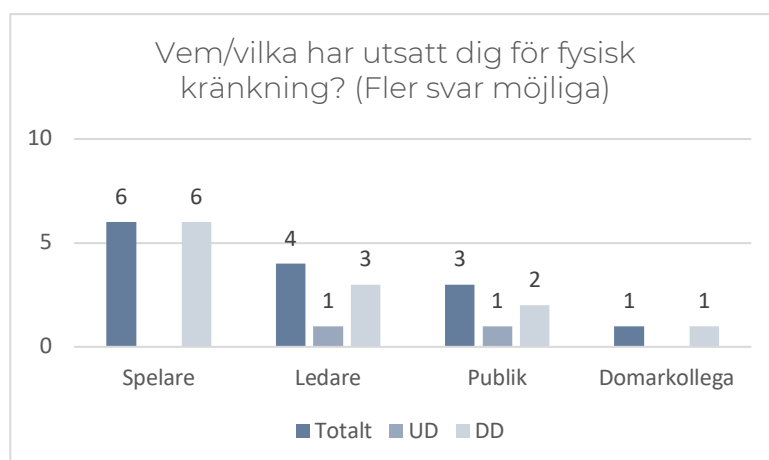

Diagram 12: Vem/vilka har utsatt dig för fysisk kränkning? (Antal svar.)

Exempel på fysisk kränkning som både ungdomsdomare och distriktsdomare har blivit utsatt för är att man kanske är lite extra hård näve mot näve när man ska tacka efter matchen. Att spelare ställer sig lite för nära och inskränker den personliga zonen, och till och med lägger pannan mot pannan för att visa allvar. Knuffar, tafsning och förföljelse förekommer också.

Kränkning i text och/eller bild

5 av 100 anser sig ha blivit kränkta i text och/eller bild. Samtliga 5 är distriktsdomare. 2 är kvinnor och 3 är män. Av de 5 har 3 blivit utsatta 1 gång och 2 st svarar 2-5 gånger. Det är främst spelare (3) och publik (3). En har blivit utsatt av en ledare och en av en domarkollega.

Det är spelare och publik som främst utsätter domarna för kränkningen och det handlar främst om att man skriver saker i Svensk Innebandys app, men även personliga meddelanden om hur dålig domaren och domarkollegan är.

Hot

Hot förekommer men i liten utsträckning. 7 distriktsdomare anger att de har blivit utsatta för hot. Av dessa är 1 kvinna och 6 män. Hot kommer från både spelare, ledare och publik. 6 svarar att det har hänt 1 gång och en svarar 2-5 gånger. Det är främst spelare (4) som hotar men även ledare och publik (3 respektive 3 svar)

I de flesta fallen handlar det om verbala hot om att få stryk, att man blir förföljd ut från hallen och får berättat för sig att man ska passa sig om man fortsätter, att man vet var domaren bor.

Obehag inför match

Efter frågor om kränkningar och hot ställdes frågan om man någon gång har känt obehag inför en match. 23 av 100 svarar Ja, att de har känt obehag. Av de som svarat Ja är 10 ungdomsdomare och 13 distriktsdomare. Bland ungdomsdomare är 3 kvinnor och 7 män. Bland distriktsdomare är 6 kvinnor och 7 män.

Hos ungdomsdomare beror obehaget på sådant som man varit med om vid tidigare matcher – man är nervös baserat på hur spelare och ledare har betett sig tidigare, man har blivit utskälld tidigare och det har varit svåra och tuffa matcher innan. Man upplever att tränare försöker tala för lagets fördelar och påtalar vad som är fel med det andra laget innan match.

Även distriktsdomare hänvisar till vad som har hänt innan så som ledares tidigare kommentarer och hur spelare och ledare har uppträtt tidigare. Stämningen i hallen kan kännas orolig inför, publiken kan upplevas hotfull och att man är orolig att man kanske dömer dåligt och gör misstag.

Stöd

Om man upplever att man får utstå både kränkningar och hot är det viktigt att man också känner att man får stöd, både inför och efter utfört domaruppdrag. 30 svarande tycker att de har fått det stöd de behöver, medan 61 st inte tycker det. 10 av 50 ungdomsdomare har blivit utsatta för hot samtidigt som dubbelt så många distriktsdomare - 20 av 50, säger sig ha blivit hotade.

Ungdomsdomarna som har fått stöd svarar att stödet handlade om att ha folk på sin sida, och att domarkollegan stannade kvar efter matchen. Man fick uppbackning och sa att man inte skulle lyssna på de som betar sig illa och att man inte ha gjort något fel. Istället har man fått bra feedback och komplimanger. Klubben har stöttat och man har fått möjlighet att prata ut med domarkollega och de i sekretariatet. Stödet har man främst fått av domarkollegor, ledare och föräldrar.

Distriktsdomare känner främst stöd när man har behövt det, genom samtal och uppbackning av kollegor, domarcoacher, domarkommittén/förbundet. Man får även stöttning på plats att man ha gjort rätt i situationen.

På frågan om vilket stöd man hade velat ha svarar ungdomsdomare att de hade önskat en mer erfaren domare att prata med men även att ledare får höra att de inte ska skälla på ungdomsdomare.

Distriktsdomare önskar att föreningarna blir medvetna om klimatet och tar problemen på allvar. Det behöver finnas föräldrar och tränare som säger till när det uppstår problem.

Ytterligare en fråga ställdes om stöd och från vem/vilka man hade velat ha stöd av. Frågorna snuddar vid varandra så delvis har vi fått svar på det men på den direkta frågan önskar ungdomsdomare stöd från tränare, sekretariatet och erfarna domare. Distriktsdomarna önskar stöd från distriktet, föreningarna, tränare och föräldrar.

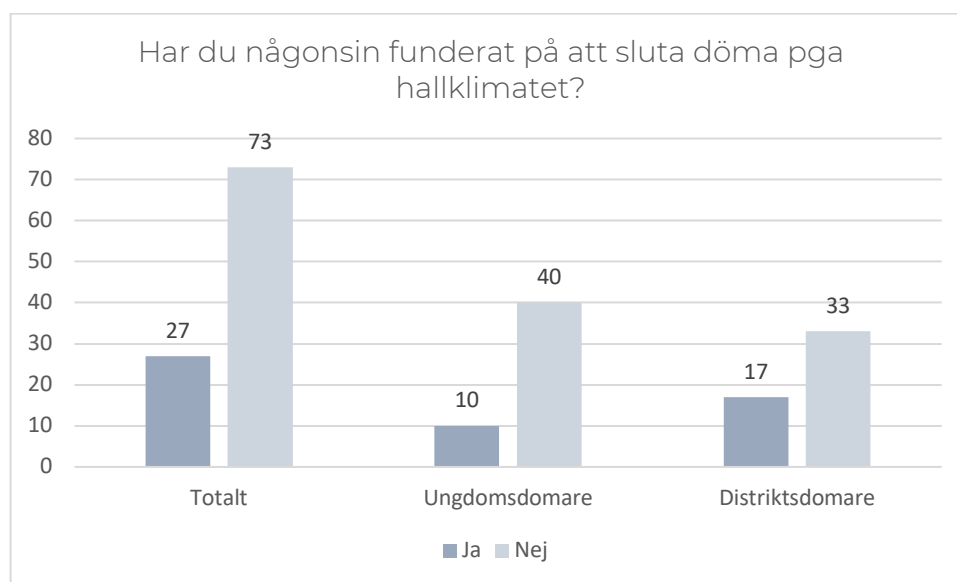

Diagram 13: Har du någonsin funderat på att sluta döma pga hallklimatet? (Antal svar.)

En sista fråga ställdes – har du någonsin funderat på att sluta döma på grund av hallklimatet. Drygt en fjärdedel har övervägt att sluta döma. 27 % svarar ja och 73 % nej. Större andel distriktsdomare (34 %) än ungdomsdomare (20 %) har funderat på att sluta.

SAMMANFATTNING

Vi kan, utifrån svaren i enkäten, konstatera att hallklimatet – positivt så väl som negativt, är något som påverkar de som dömer i innebandyn. Hallklimatet spelar en viktig roll i att sätta en prägel på innebandymatcher och cuper, ett klimat som även speglas i träningssituationer. Målet är att det alltid ska finnas en stämning som lockar och peppar spelare, ledare, domare och publik till innebandyn.

I stor utsträckning upplevs hallklimatet positivt från domarnas håll, men det går inte att negligera att det finns några oroande faktorer som dyker upp i den här rapporten. Även om flest upplever hallklimatet och matchsituation som trygga så är det ett till viss del utbrett beteende hos ledare, spelare och publik som inte är okej och som riskerar att vår domarkår minskar.

Vi är positiva till att hot inte förekommer till så stor del alls, men att det inte skulle förekomma alls är en rimlig förväntan. Kränkning i text och bild samt fysisk kränkning förekommer även de till liten del men även om det är få tillfällen påverkas den enskilda individen starkt. Sociala kränkningar – att få miner och blickar mot sig, eller att inte bemötas med det respektfulla beteende som kan förväntas kan skapa obehag som gör domare osäkra inför sitt uppdrag.

Den mest förekommande formen av kränkning är verbal kränkning. Det innebär att med ord uttrycka sitt missnöje mot ett domarbeslut eller direkt riktat mot domaren. Det kan kanske vara medryckande att haka på ett drev med ett illa beteende genom att skrika olämpliga ord, men det behövs en känsla och konsekvenstänk.

Det förekommer skillnader i utsatthet beroende på om man är kvinna eller man. Det är generellt fler män som blir utsatta för kränkningar och hot och det är där tonen kan bli hård. Det kommer främst från spelare och ledare, men även från publiken på läktaren.

Att få stöd efter att man har blivit utsatt för något som väcker obehag eller osäkerhet är en viktig del för att utvecklas som domare, och att fortsatt känna lust till att döma. En betydande del anser inte att de fått det stöd de behöver. Resurserna finns där – så som domarkollegor, domarcoacher, förbundet, men det kan kanske bli ännu tydligare hur man kan få stöd och att få erbjudande om stöd istället för att själv behöva söka upp stöd när det känns tungt kan vara en väg att gå, framför allt för yngre och de som är i början på sin domarkarriär.

Runt en fjärdedel av domarna känner obehag inför en match och lika många har funderat på att sluta döma på grund av det hallklimat som råder. Med den här rapporten har vi fått ett viktigt underlag och bättre koll

på rådande läge. Skånes Innebandyförbund kompletterar under våren 2024 denna enkät med en liknande enkät riktad till tränare och ledare. Med dessa enkäter får vi en tydligare bild av hur hallklimatet ser ut och upplevs samt att vi kan se var vi behöver göra nedslag och påverka för att skapa det hallklimat och den arbetsmiljö vi vill ha för de olika rollerna i match- och träningsituationer i skånsk innebandy.